

Nr 33.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen med förslag till lag om visst undantag från tillämpningen av 49 § 1 mom. och 165 § 1 mom. lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse; given Stockholms slott den 22 januari 1918.

Under åberopande av bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om visst undantag från tillämpningen av 49 § 1 mom. och 165 § 1 mom. lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

F. V. Thorsson.

Förslag

till

Lag

**om visst undantag från tillämpningen av 49 § 1 mom. och 165 § 1 mom.
lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse.**

Häri genom förordnas, att vad i 49 § 1 mom. och 165 § 1 mom. lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse finnes stadgat icke skall i fråga om bankbolag, vars egna fonder uppgå till minst fem miljoner kronor, äga tillämpning under tiden intill den 1 juli 1919, där ej Konungen dessförinnan annorledes förordnar.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1918.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott torsdagen den 10 januari 1918.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

Efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet anförde chefen för finansdepartementet, statsrådet Thorsson:

I en till Kungl. Maj:t den 16 mars 1917 ingiven skrivelse anförde styrelsen för svenska bankföreningen i huvudsak följande:

Jämlikt 49 och 165 §§ i lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse finge banks inlåning ej överstiga fem gånger beloppet av bankens egna fonder. Denna bestämmelse vore avsedd att trygga bankernas soliditet. En dylik begränsning av bankernas inlåningsrätt, mot vilken redan under normala förhållanden anmärkningar kunde framställas, vore emellertid olämplig med hänsyn till de under det pågående kriget uppkomna förhållandena. Insättningarna i bankerna hade ökats i synnerligen hög

grad och det syntes som om denna ökning ännu icke nått sin kulmen. Emellertid kunde det antagas, att en högst avsevärd del av de penningar, som uppsamlades i bankerna därför att de ej kunde göras fruktbärande på annat håll, efter kriget åter skulle söka sig ut i rörelsen. Det måste anses olämpligt, om bankerna till följd av en tillfällig inlåning skulle nödgas öka sina fonder till belopp, som komme att i framtiden visa sig allt för stora. Bestämmelserna i ovannämnda lagrum borde därför få dispositiv karaktär, så att t. ex. bankinspektionen tillades rätt att på därom gjord ansökan för högst ett år åt gången medgiva befrielse från iakttagande av föreskriften om begränsning av inlåningen.

Uti infordrat underdånigt utlåtande över berörda framställning anförde bankinspektionen, bland annat: Vad styrelsen för svenska bankföreningen framhållit beträffande ovannämnda lagbestämmelsers verkan under de förhållanden, som skapats under det pågående kriget, vore förtjänt av stort beaktande. Enligt bankinspektionens åsikt hade styrelsen anført fullgiltiga skäl för en förändring under den tid, dessa förhållanden kunde komma att bestå. Emellertid vore det för vinnande av det avsedda ändamålet tillfyllest och jämväl i övrigt mest lämpligt, att ifrågasvarande lagbestämmelser genom en provisorisk lag försattes ur gällande kraft till en början under ett år och därefter eventuellt för den ytterligare tid, som av de angivna abnorma förhållandena kunde påkallas. Då det emellertid egentligen torde vara allenast de större bankerna med kontor i landets affärscentra, som rönt den ovan antydda inverkan av krigstiden, men däremot de mindre bankerna, för vilka för övrigt den ifrågasvarande regeln jämväl under normala tider hade sin största betydelse, icke i nämnvärd mån torde hava berörts därav, borde den provisoriska lagstiftningen omfatta allenast bankbolag med fonder, som uppginge till något så när betydande belopp, förslagsvis minst fem miljoner kronor.

I överensstämmelse med bankinspektionens yttrande utarbetades inom finansdepartementet ett lagförslag i ämnet. Sedan från lagrådet inhämtats utlåtande över lagförslaget, föreslog Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 16 april 1917 dagtecknad proposition, nr 249, riksdagen att antaga ett vid propositionen fogat förslag till lag om visst undantag från tillämpningen av 49 § 1 mom. och 165 § 1 mom. lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse.

Riksdagen anmälde i skrivelse den 4 maj 1917, nr 142, att riksdagen bifallit propositionen. Under erinran om vissa inom lagrådet framställda anmärkningar mot förslaget, vilka syntes varit föranledda av farhågor för att den provisoriska lagen skulle kunna komma att sättas

ur kraft så plötsligt, att bankerna icke erhöle tillräcklig tid på sig för avvecklingen, framhöll riksdagen därvid tillika, att enligt riksdagens mening Kungl. Maj:t icke skulle underlåta att, därest den provisoriska lagen ansåges böra träda ur tillämpning, i tid vidtaga sådana åtgärder, att de befarade olägenheterna bleve undanröjda.

Den 15 maj 1917 utfärdade Kungl. Maj:t lag om visst undantag från tillämpningen av 49 § 1 mom. och 165 § 1 mom. lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse av följande lydelse:

Härigenom förordnas, att vad i 49 § 1 mom. och 165 § 1 mom. lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse finnes stadgat icke skall i fråga om bankbolag, vars egna fonder uppgå till minst fem miljoner kronor, äga tillämpning under tiden intill den 1 juli 1918, där ej Konungen dessförinnan annorledes förordnar.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då densamma, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

I skrivelse den 8 november 1917 anhölls från finansdepartementet om yttrande från bankinspektionen, huruvida åtgärder borde vidtagas för åvägbringande av fortsatt giltighet av ifrågavarande lag utöver den 1 juli 1918.

Bankinspektionen har i sin den 20 november 1917 dagtecknade svarsskrivelse förklarad, att, som de förhållanden, vilka föranlett berörda provisoriska lag, fortfarande vore för handen och, såvitt bedömas kunde, länge komme att bestå, lagen syntes böra prolongeras till den 1 juli 1919.

Sedermera har Svenska bankföreningen i en den 3 december 1917 inkommen underdånig skrivelse hemställt om utsträckt giltighetstid för berörda lag samt därvid, under hänvisning till de av styrelsen i dess förra framställning anförda skälen, upplyst, att sammanlagda saldona å de privata bankernas giroräkningar ytterligare stigit från 486,564,631 kronor år 1916 till 691,330,350 kronor den 31 oktober 1917.

Även jag är av den åsikten, att bestämmelserna i lagen den 15 maj 1917 böra förnyas för ytterligare ett år under förutsättning, att Kungl. Maj:t fortfarande tillerkännes befogenhet att tidigare sätta dessa bestämmelser ur kraft, därest ändrade ekonomiska förhållanden därtill giva anledning.

Sedan departementschefen härefter uppläst ett i överensstämmelse med sistnämnda lag inom departementet utarbetat förslag till lag om visst undantag från tillämpningen av 49 § 1 mom. och 165 § 1 mom.

Departements-
chefen.

lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse, av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar, hemställde departementschefen, att lagrådets utlåtande över förslaget måtte, för det ändamål § 87 regeringsformen omförmäler, genom utdrag av protokollet inhämtas.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan fann Hans Maj:t Konungen gott bifalla.

Ur protokollet:

Gunnar Schumacher.

Förslag

till

Lag

**om visst undantag från tillämpningen av 49 § 1 mom. och 165 § 1 mom.
lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse.**

Härigenom förordnas, att vad i 49 § 1 mom. och 165 § 1 mom. lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse finnes stadgat icke skall i fråga om bankbolag, vars egna fonder uppgå till minst fem miljoner kronor, äga tillämpning under tiden intill den 1 juli 1919, där ej Konungen dessförinnan annorledes förordnar.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1918.

*Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd tisdagen den
15 januari 1918.*

Närvarande:

Justitieråden GULLSTRAND,
VON SETH,
WEDBERG,
Regeringsrådet PLANTING-GYLLENBÅGA.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 10 januari 1918, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas över upprättat förslag till *lag om visst undantag från tillämpningen av 49 § 1 mom. och 165 § 1 mom. lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse.*

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av byråchefen för lagärenden i finansdepartementet, hovrättsrådet Torsten Nothin.

Lagrådet lämnade förslaget utan anmärkning.

Ur protokollet:
Erik Ölander.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 22
januari 1918.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Thorsson anmälde, efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet, lagrådets utlåtande över det genom Kungl. Maj:ts beslut den 10 innevarande januari till lagrådet remitterade förslaget till lag om visst undantag från tillämpningen av 49 § 1 mom. och 165 § 1 mom. lagen den 22 juni 1911 om bankrörelse.

Föredragande departementschefen hemställde härefter, att som lagrådet lämnat nämnda förslag utan anmärkning, detsamma måtte föreläggas riksdagen till antagande.

Denna hemställan, som biträdades av statsrådets övriga ledamöter, behagade Hans Maj:t Konungen bifalla; och skulle till riksdagen avlåtas proposition av den lydelse, bilaga litt. . . . vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Stig Östergren.